

Gör Det Själv

SVÅRIGHETSGRAD:

Det svåraste är att planera arbetet noga innan du sätter igång, så att du slipper obehagliga överraskningar.

TIDSÅTGÅNG:

Om du har en medhjälpare till allt arbete tar det en vecka.

PRISBILD:

Material för cirka 15 000 kr och stege för cirka 3 000 kr.

Har du strandtomt hemma eller vid stugan, så ska du förstås ha en brygga. Här visar vi hur du kan bygga en stadig och rejäl brygga som är förankrad på botten. Bygg den för båt och bad – och kanske för en stilla vals.

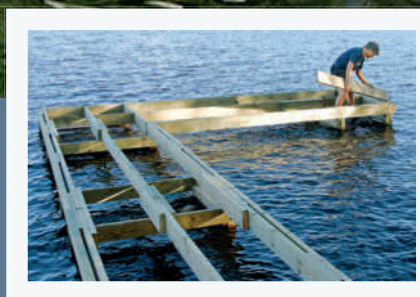
Sommarliv på egen brygga

Från regler till färdig brygga

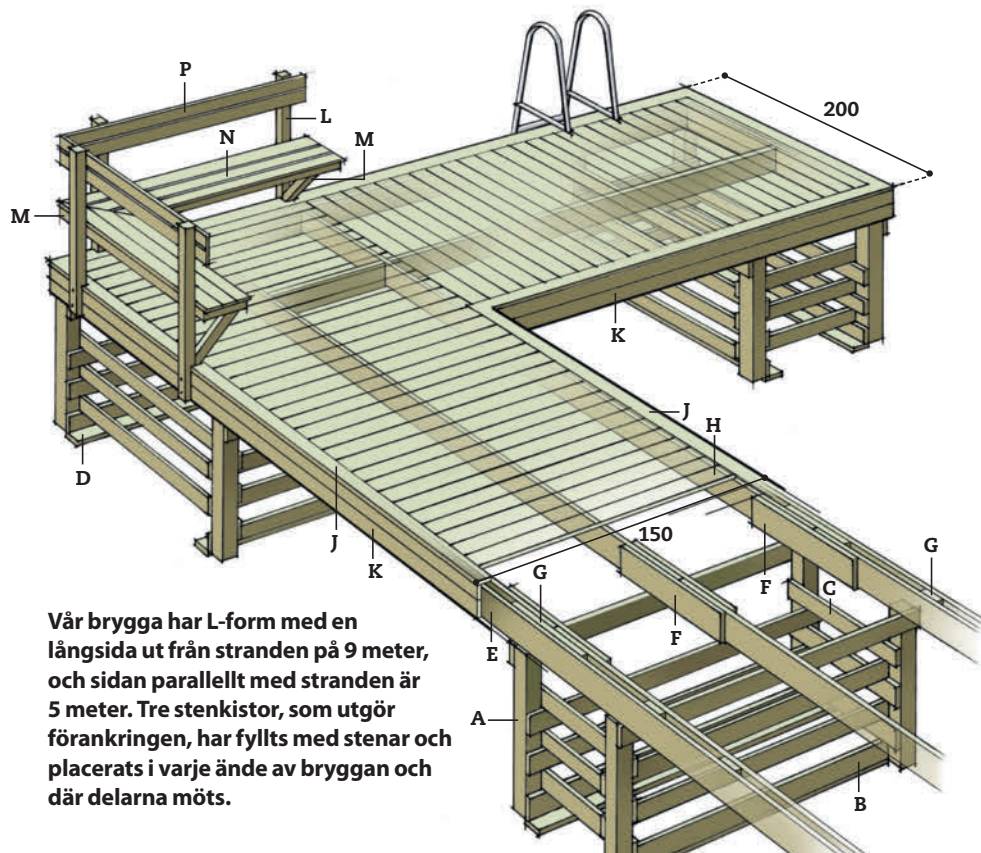
Den rejäla förankringen

Bryggan vilar på tre lådor som står på botten och har fyllts med stora stenar. De står stadigt även om det går höga vågor.

Det bärande bjälklaget

Ovanpå stendlådorna bygger vi ett bjälklag bestående av en bärande ram. De är på denna bryggan vilar.

Vår brygga har L-form med en långsida ut från stranden på 9 meter, och sidan parallellt med stranden är 5 meter. Tre stenistor, som utgör förankringen, har fyllts med stenar och placerats i varje ände av bryggan och där delarna möts.

När du bygger en brygga måste du bestämma vilken variant som passar bäst. Är det sötvatten eller saltvatten där du bygger? Finns det risk för kraftiga strömmar? Kan isen ta med sig bryggan?

Det som avgör saken är ofta förhållandena på vintern. En flytbrygga kan man lyfta upp och lägga på stranden innan isen lägger sig. Och flytbryggan anpassar sig efter ebb och flod.

Väljer du en fast brygga ska den vara rejäl. Den ska förankras på botten med t.ex. stenistor så att strömmen inte tar den, och dimensionerna ska vara kraftiga så att isen inte krossar bryggan.

Här ska bryggan byggas vid en insjö med hård sandbotten. Därför förser vi bryggan med tre stora stenistor som kommer att hålla den på plats och få den stadig. Ja, den kommer att bli så stadig att du kan arrangera bryggdansen på den.

DETTA HAR ANVÄNTS

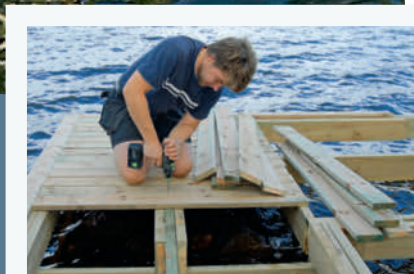
Material

Tryckimpregnerat virke (NTR-A):

- Stolpar (A), 95 x 95 mm
- Sidor i stenistor (B, C + D), 45 x 145 mm
- Bärande reglar (E) och skarvbitar (F), 45 x 170 mm
- Distansbrädor (G), trallbrädor (H) och kantbrädor (J), 28 x 120 mm
- Stående kantbrädor (K), 22 x 95 mm
- Bänkstolpar (L), 95 x 95 mm
- Ramlister (M), 45 x 70 mm
- Sittbrädor + ryggstöd (N + P), 28 x 95 mm

Dessutom:

- Franska träskruvar, 10 x 120 mm
- Fyrkantsbrickor
- Rostfria trallskruvar, 3,9 x 55 mm
- Rostfria skruvar, 5 x 100 mm

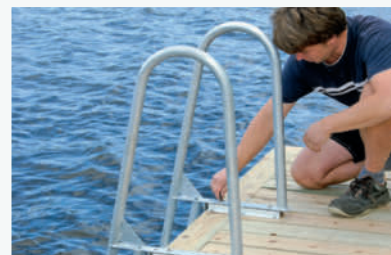
Det fina bryggdäcket

Själva bryggan består av trallbrädor som lagts vinkelrätt mot bryggans längdriktning och med inramning på sidorna.

Den trevliga träbänken

På bryggan finns också en bänk, där man ta en fika, njuta av vädret eller sitta och byta om innan man tar sig ett dopp.

Den smarta badstegen

Vi köper en badstege, för en hemgjord av trä blir snabbt hal av alger. Och denna modell kan man ta bort på vintern.

Börja med att mäta djupet där du ska sätta stenkistorna.

Den rejäla förankringen

Bryggan vilar på tre stenkistor som har sänkts ner i vattnet. Den sten-kista som placeras i vinkeln mellan de två bryggdelarna ska vara större än de andra. Vi använder 45 x 145 mm reglar som är stabila även om spannet är 250 cm. Gör du större stenkistor bör du välja grövre virke.

TIPS

Välj rätt virke. Allt virke till denna brygga är tryckimpregnerat i klass NTR-A, som är utmärkt i sötvatten. Bygger du en brygga i saltvatten måste du välja klass NTR-M, annars tål inte träet saltvattnet.

VIKTIGT

Innan du bygger en brygga. En bad- eller båt-brygga kräver bygglov, så därför bör du kontakta kommunen i god tid innan bygget påbörjas. Vid kusterna gäller särskilda regler.

Gör stenkistorna

1 Reglarna (B och C) till ramen kapas med önskad längd. Stenkistorna ska vara så höga att de sticker upp ovanför vattenytan, och de ska vara lika breda som bryggan. Hur många de ska vara beror på hur lång bryggan ska vara.

Sätt reglarna på insidan av stolparna så blir stenkistan starkare.

2 Sätt ihop delarna till stenkistorna. Stolparna (A) placeras längst ut i varje hörn. Reglarna skruvas fast på insidan av stolparna med franska träskruvar. Börja med en långsida (B) nederst och varva sedan med en kortsida (C) osv.

4 Under stenkistan fästs två reglar (D) som stenarna kan vila på. På så sätt pressas stenkistan ner mot botten när du lägger stenar i den.

VIKTIGT! Vänta med att kapa stolparna.

5 Stenarna ska i kistorna. Det går åt många stenar, och det är en fördel om man är flera att fylla på stenar – särskilt om vattnet är kallt. Placera stenarna så noga som möjligt så slipper du lyfta upp dem och rätta till placeringen.

7 Den tvärgående regel som ska bära bryggan skruvas fast. När du arbetar vid vattnet kan du inte använda elektriska maskiner. Välj sladdlöst eller handverktyg. Tvärregeln ska vara vågrät.

Stolparna sågas av snett.

8 Nu kan du kapa stolparna. De sågas av i nivå med tvärreglarna och helst med sluttande ovansida. Då kan det inte samlas vatten på ovansidan av stolparna.

Det går snabbt att dra i franska träskruvar med en mutterdragare.

3 Dra i de franska träskruvarna försiktigt. För att träet inte ska spricka är det nödvändigt att förborra. Skruven ska inte försänkas i träet, och därför sätter vi fyrkantiga brickor mellan skruven och träet.

6 Bestäm hur högt bryggan ska ligga. Här har vi utgått från önskad höjd vid strandkanten. Sätt fast slangvattenpassets ena rör på önskad höjd. När vattnet i det andra glaset har samma nivå så markerar du höjden.

9 Nu är stenkistorna klara. Även tvärreglarna, som ska bära själva bryggan, har skruvats fast. För att lätt kunna gå från stenkista till stenkista läggs flera plankor som gångbroar.

Ett långt vattenpass

Ett äkta "vatten"pass består av två små glas- eller plaströr. De sticks in i var sin ände av en trädgårdsslang och gör det möjligt att väga av över stora avstånd.

Vattnet i båda glasen ska nå upp till samma linje för att mätningen ska vara vågrät.

Det bärande bjälklaget

Det behövs ett bjälklag för att vi ska kunna fästa trallbrädorna, alltså ungefär som när man lägger golv. Vi använder 45 x 170 mm regler och skarvar dem väl, om de inte är tillräckligt långa. Bryggan går 9 m rätt ut i vattnet, där den vinklas i 90 grader och följer sedan stranden parallellt 5 meter. Se till att ha många brädor att gå på under arbetet!

Alla skarvar placeras rakt ovanför en tvärgående regel. Förstärkningarna är 80 cm långa till mittregeln.

Den dubbla ramen fortsätter hela vägen runt. Den bär trallbrädorna och kantbrädan.

Skarvar i sidorna görs med 120 cm långa regler som fästs på insidan. På utsidan sitter det ju redan en extra regel.

Lägg bjälklaget

1 Samtliga delar till bjälklaget mäts upp och kapas i förväg. Se till att kortändarna blir vinkelräta. Annars måste du finsåga dem.

Förstärkningsbitarna fästs med 100 mm galvaniserade spikar.

2 Om en regel (E) i bjälklaget måste skarvas, förstärks skarven med 80 cm långa förlängningsreglar (F). Mittregeln förstärks på båda sidorna. Sidoreglarna förstärks endast på insidan, men med 120 cm långa bitar.

3 De skarvade reglarna sätts på plats. De ställs på högkant 73 mm från kortänden på de tvärgående reglarna. Vänd sidoreglarna så att förstärkningarna hamnar inåt. På utsidan fästs en regel med distansbrädor mot de bärande reglarna.

Spika eller skruva ihop reglarna.

4 Distansbrädorna (G) placeras mellan de bärande reglarna (E). Då får man något att fästa kantbrädan i och de dubbla reglarna förstärker bryggan.

5 Skarvar placeras alltid ovanför en tvärgående regel. Du kan anpassa stenkestornas längd eller kapa de längsgående reglarna, så att skarven får stöd av en tvärgående regel.

Den dubbla ramen viker av till höger och fortsätter runt bryggan.

6 Bjälklaget är klart för trallbrädor. Den dubbla ramen runt bryggan viker av till höger på bilden. Därifrån och rätt ut från stranden fortsätter den med endast en regel. På vänster sida är ramen dubbel.

Det fina bryggdäcket

Vi väljer 28 x 120 mm trallbrädor (tryckimpregnerade, NTR-A) till gångbrädor på bryggan. De läggs vinkelrätt över mitt- och sidoreglarna i bjälklaget.

MATERIAL

Osynliga skruvar. Om du inte vill att man ska kunna se skruvarna, finns det flera olika beslag du kan använda att fästa trallbrädorna med.

Brädorna skjuts tätt in mot den yttre täckbrädan, och sågas senare av i den andra änden.

Lägg bryggdäcket

Med snörslå kan du lätt markera mitten av regeln i hela dess längd.

1 Plocka fram din snörslå. Markera mitten på den inre regeln i ramen. Kantbrädan ska sedan fästas längs mittlinjen och sticker då ut en bit åt sidan från bryggan och döljer ev. ojämnheter.

2 Kantbrädorna (J) sågas till. Där de byter riktning ska de geringssågas i 45 grader. Men kolla först att vinklarna mellan kantbrädorna är rätta. Är de inte det, måste du justera sågvinkeln när brädorna kapas.

Kantbrädornas monteras endast längs ena sidan (här utsidan). Resten av dem sätts fast när trallbrädorna har lagts.

3 Kantbrädorna fortsätter hela vägen runt bryggan, och därför ska mittlinjen markeras hela vägen runt. Var noga med hörnen så att de blir vinkelräta.

Brädan utgör längdstopp.

4 Nu är det dags att kapa trallbrädorna (H). Brädorna ska gå från sida till sida utan skarv. För att slippa mäta alla brädor sätter vi här ett längdstopp på kapsågen. Brädorna kapas en aning för långa.

Två led på tumstocken blir ett lagom och praktiskt avstånd mellan trallbrädorna.

5 Fäst trallbrädorna med rostfria skruvar (här är de 3,9 x 55 mm). Vi fäster varje bräda med ett par skruvar, och när vi har kollat att brädorna ligger där de ska, drar vi i resten av skruvarna.

När alla trallbrädor har skruvats fast sågar vi av dem med sänksåg längs en sågskena.

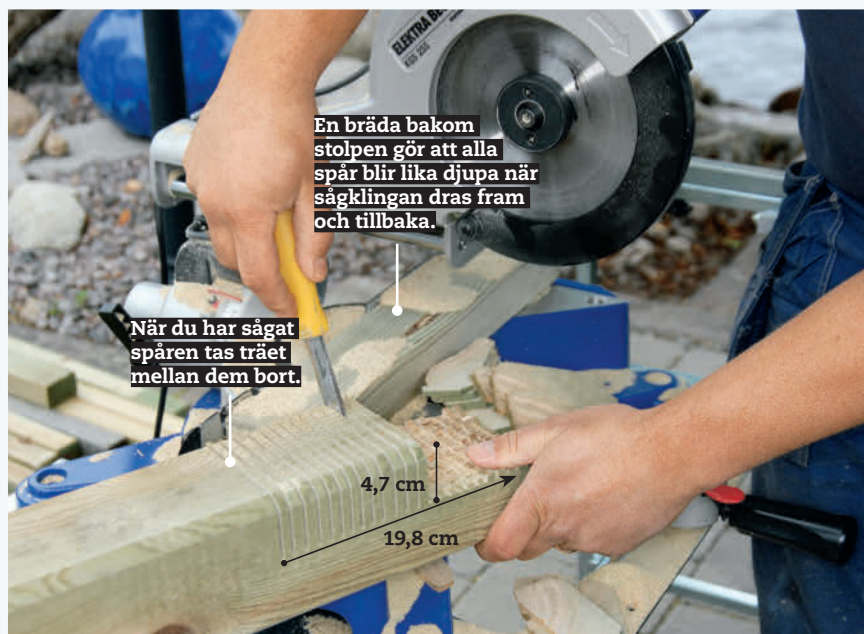
6 Snygg finish även på sidorna. När den sista trallbrädan har skruvats fast, klär vi sidorna med stående kantbrädor (K). Den första skjuts upp under den utstickande, liggande kantbrädan, och nästa fästs 2 cm nedanför.

Den trevliga träbänken

Ingen brygga utan en bänk. Vi snickrar en och förser den med stolpar på 95 x 95 mm. De ska sågas till som på bilden till höger för att kunna fästas på bryggan.

VIKTIGT

Stämjärnskniven med det gula skaftet är synnerligen praktisk när man ska skära och stämma bort trä. Den tillverkas av Hultafors (www.hultafors.se).

Snickra bänken

1 Kortändan på stolpen (L) geringssågas. Det ger en snyggare avslutning av stolpen nertill. Det gör du lätt med kap- och geringssåg men det kan lika gärna göras med fogsvans.

2 Förborra för de franska träskruvarna för annars spricker träet när du drar i skruven. Använd 10 mm borr och placera hålen på lagom avstånd från varandra.

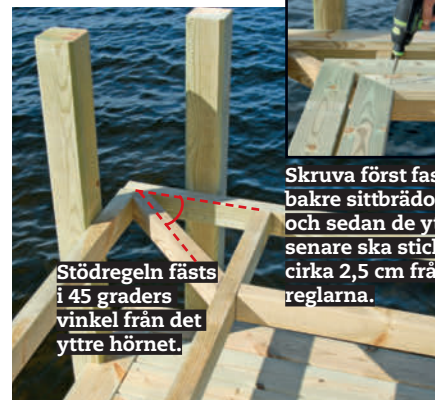
3 Varje stolpe skruvas fast med två franska träskruvar (10 x 120 mm) med fyrkantiga brickor mot träet. **VIKTIGT!** Stolpen ska stå exakt lodrätt innan den fästs med skruvar.

4 Nu gör vi ett underrede till bänken och till det används 45 x 70 mm regler (M). Håll en regel i önskad vinkel och markera var den träffar bänken. Geringssåga den ena änden.

5 För att den andra änden ska passa håller du den mot ramen och markerar de delar som ska sågas bort. När du har sågat passas regeln in under bänken, där det v-formade urtaget griper fatt om den främre regeln i ramen.

6 Hörnet är lite speciellt och kräver extra stöd för här möts sittbrädorna (N). Lägga en regel på ramen i 45 graders vinkel ut från hörnet och markera sågvinklarna nerifrån. Såga och fäst med lim och skruvar.

Skruva först fast de bakre sittbrädorna och sedan de yttre. De senare ska sticka ut cirka 2,5 cm från reglarna.

Stödregeln fästs i 45 graders vinkel från det yttre hörnet.

Den smarta badstegen

En av de viktigaste delarna är badstegen som ska vara stark, hållbar och halksäker. Och helst ska den kunna tas upp på vintern. Vi valde en färdig aluminiumstega som monteras på specialbeslag och som lätt kan tas bort. För att stegen ska vara bekväm, bör den helst ha minst tre steg under vattnet. Aluminiumstegen kommer från Svenska Flytblock, 0225-59 59 19, www.svenskaflytblock.se

Sätt fast stegen

1 Två specialbeslag skruvas fast på bryggan. Stegen ska sedan sättas fast i dessa beslag, som blir sittande på bryggan året runt. Stegen kan däremot tas loss. Prova dig fram när du placerar stegen.

2 När beslagen är på plats fästs stegen med fyra insexskruvar som lätt kan lossas med sexkantnyckel. Prova om stegen sitter fast ordentligt och sedan är det dags för ett välförtjänt dopp.

Enkelt underrede

Bänken vilar på en ram som stöts av snedsträvor. Delarna skruvas ihop med 5 x 100 mm skruvar.

Bryggan är klar

Nu kan hela familjen njuta av sommaren på den härliga bryggan. Den är så stabil och rejäl att den kan användas i många år.

